

Synet på *dem* splitter OSS

– en breveksling mellom
Marthe Valle og Jon Helgheim

JON HELGHEIM er stortingsrepresentant og innvandringspolitisk talsmann for Fremskrittspartiet.

MARTHE VALLE er sykepleier og artist. Siden 2015 har hun jobbet som frivillig helsearbeider for flyktninger i Hellas.

«Jeg har et valg: Enten kan jeg sitte i mitt eget ekkokammer og motta heiarop fra dem som allerede står på min side, eller så kan jeg forsøke å snakke med dem som befinner seg på motsatt side».

Marthe Valle valgte det siste, og i denne brevvekslingen med Jon Helgheim skriver de to om flyktningene som kommer til Europa. Hva skal vi gjøre for å hjelpe dem, og er det i det hele tatt mulig å snakke samme språk når man står langt fra hverandre i flyktningdebatten?

Til Jon

Takk for at du sa ja til å brevveksle med meg. Jeg har lenge følt på en slags utbrenthet over at sidene du og jeg representerer i innvandrings- og flyktningdebatten, ikke klarer å snakke sammen. Og da denne muligheten kom, så tenkte jeg at jeg skulle være modig og gripe den. Jeg skriver ordet «modig» fordi det egentlig føles som om jeg ikke tør. Noen av uttalelsene dine, og mye av politikken som partiet ditt står for, vekker svært sterke følelser i meg. Følelser av frustrasjon og fortvilelse, følelsen av at jeg ikke klarer å forstå hvordan dere tenker, uansett hvor mye jeg prøver.

Jeg undrer meg over hvordan et menneske på min alder som har vokst opp i Norge, kan ha et så ulikt tankesett fra meg; hvordan ble vi så forskjellige? Jeg har brukt mange år på å være sint, og misforstå meg rett, jeg er fortsatt sint. Men jeg har et valg: Enten kan jeg sitte i mitt eget ekkokammer og motta heiarop fra dem som allerede står på min side, eller så kan jeg forsøke å snakke med dem som befinner seg på motsatt side. Jeg er ikke politiker, og grunnen til at jeg ofte takker nei til debatter med politikere, er at jeg føler at selve debatten går så fort at jeg ikke rekker verken å tenke eller formulere meg. Jeg føler ofte at debattene handler om å posisjonere seg, og å forberede angrep framfor å lytte. Men hvordan kan vi da komme videre? Ønsker vi alle å forstå hverandre og å snakke sammen, eller ønsker vi polarisering og splittelse? Hva tjener de politiske partiene mest på i 2021? Jeg må ærlig innrømme at jeg er usikker på hva du egentlig ønsker. Kanskje kan du hjelpe meg med å forstå?

For min del tror jeg denne formen er fin å starte med. Litt langsom og ettertenksom tilnærming til øvelsen det er å snakke med dem man vegrer seg for å snakke med. Jeg håper du og jeg klarer å skrive sammen sånn at vi ikke bare gjentar de vanlige argumentene, men at vi kan forsøke å gå litt dypere. Jeg lover å lytte, og jeg lover å tenke meg om flere ganger før jeg svarer.

Helt kort om meg: Jeg er altså nordlending bosatt i Bergen, artist, sykepleier og mamma. De siste fem årene har jeg jobbet som frivillig helsepersonell i Hellas, mest i Moria-leiren på Lesbos. I disse årene har jeg vært sterkt engasjert i den norske

flyktningpolitikken, og det siste året har jeg drevet med organisert aktivisme for å få Norge til å bidra i evakueringen av leirene i Hellas. Til tross for stadige beskyldninger om naivitet, har jeg aldri ment at Norge skal verken åpne grensene eller ta imot hele verden, men jeg mener at vi gjør for lite i forhold til ressursene vi har.

Jeg har vokst opp med mange mennesker som har vært flyktninger. Som barn og ungdom bodde jeg i Harstad, og det var spesielt mammaen min som ivret for at vi ungene skulle bli kjent med mennesker fra andre kulturer. Stadig vekk fikk vi besøk av mennesker fra for eksempel Somalia, Bosnia og Afghanistan. Ofte feiret vi Internasjonal dag og fikk smake mat fra hele verden; jeg danset afrikansk dans og følte som barn sterkt på at hele verden fantes i lille Harstad. For min del tror jeg at denne grunnleggende nysgjerrigheten og positive vinklingen til andre kulturer har skapt et viktig fundament.

Jeg kan huske at jeg som barn tenkte at noen av disse menneskene virket annerledes, men jeg ble på mange måter sosialisert inn i dette miljøet, så jeg rakk ikke å tenke «de og oss». Det er jeg takknemlig for. Mange av disse menneskene jeg fikk møte i oppveksten, kom fra forferdelige forhold, bar på grusomme traumer og historier. Og så mange av dem er fullverdige norske samfunnsborgere i dag. Leger, sykepleiere, kunstnere, ingeniører, ildsjeler i integrering, bussjåfører, rappere og NAV-konsulenter. Noen andre klarte seg ikke like bra, men samfunnet har tatt vare på dem. Fordi det er det et sivilisert samfunn gjør: tar vare på dem som faller utenfor. Men så godt som alle jeg kjenner som har flyktet til Norge, fått opphold her eller er andregenerasjonsinnvandrere, er skattebetalere og positive bidragsytere i samfunnet. De er ressurser. De er med på å bære landet og ønsker verken avlat eller barmhjertighet. Dette er min virkelighet, den jeg er kjent med og vokst opp med.

Jeg føler jeg har og har hatt et rikt liv som er fullt av nyanser og mange lag, ingenting er svart-hvitt. Jeg skriver dette fordi jeg tenker at bakgrunn og oppvekst er relevant for hvor vi havner i det politiske landskapet. Hva vi blir eksponert for, hvordan vi ser på andre mennesker fra vi er små, og hva som er vanlig i familiene vi vokser opp i. Hva tenker du om dette, og hva er din bakgrunn? Hvordan tror du bakgrunnen din har formet dine politiske retningsvalg?

Jeg er også oppdratt av mine foreldre til å ha solidaritet som grunnleggende tankesett. Hjemme lærte vi å ta aktivt avstand fra urett. Jeg tenker egentlig at det at jeg ble født med mitt norske pass er ren flaks, og at det i seg selv forplikter meg til å gjøre mer for de menneskene i verden som er dårligere stilt. Både der de er og her hjemme. Som sykepleier og som menneske. For meg er det å være et godt menneske at man står opp for dem som holdes nede, det er som et instinkt i kroppen min. Du har sagt at du synes at «godhetstyrann» er et veldig godt ord, og at du opplever at dere i FrP blir belært om hva som er godhet. Hva er godhet for deg? Hva er det som gjør at du tenker at det å vise solidaritet med mennesker på flukt er posering/tyrannisering? For meg er ordet «godhetstyrann/posør» noe jeg blir kalt i kommentarfeltene i saker der jeg som helsepersonell snakker om flyktningssituasjonen, og for meg er det ikke et godt ord. Enkelte mennesker som har skrevet om meg og om flyktninger og også har brukt disse ordene, har jeg anmeldt til politiet på grunn av trusler. Tenker du at jeg også er «godhetstyrann» når jeg som sykepleier skriver kronikker om for dårlig tilbud i spesialisthelsetjenesten her hjemme i Norge?

En venn fra Syria kom nettopp og fortalte meg at han hadde lest om de nærmere 800 000 nordmennene som i sin tid emigrerte til Amerika. «De var jo lykkejegere!» sa han, sjokkert og lattermild av å lese om hvordan nordmenn elsker å komme til disse områdene i USA for å se hvordan migrantene har tatt vare på sin kultur. Der de hyller brunost, stavkirker og lutefisk midt i Minnesota.

Vår egen historie er full av nyanser når det kommer til flyktninger og migranter. Vi har vært flyktninger selv, jeg har hørt så mange sterke historier både fra nordsjøfarten og tvangsevakueringen av Finnmark, da vi var avhengige av at noen tok imot oss. Vi har Nansen-passet og luftbroen fra Makedonia. Og ikke minst har vi lagt vår stolthet i å jobbe for flyktninger i ulike nærområder, og der har vel strengt tatt ikke ditt parti vært en pådriver?

Jeg mener at det er en grunnleggende forutsetning at vi ikke tillegger hverandre meninger eller utsagn som vi faktisk ikke har.

– Jon Helgheim

FOTO PRIVAT

Anders Lange omtalte norske bistandsmidler som «negerskatt», og ville ha folkeavstemning for å få slutt på særskatten. Du vet like godt som meg at behovet for gode løsninger for verdens flyktninger aldri har vært større, og under mine reiser i nærområdene i Libanon og Tyrkia har jeg sett at situasjonen er på bristepunktet. Jeg vet at du har besøkt en relativt godt fungerende leir i Jordan, men det er ingen planer om å integrere disse 37 000 syriske flyktingene i akkurat denne leiren i det øvrige jordanske samfunnet. Hvordan hadde noe slikt tatt seg ut i Norge? Om vi skulle ha bygget gigantiske teltleirer for flyktninger langt unna der folk bor, uten noen plan om å integrere dem?

Jeg tviler ikke på at vi får god anledning til å snakke om konkret politikk senere i denne brevvekslingen, så la meg komme til de spørsmålene som det er viktigst for meg å få svar på i dette brevet: Hva mener du er grunnleggende menneskeverd? Hvilke håp og drømmer har du for menneskene som bor her på jorda? Tenker du at vi mennesker bærer litt av hverandres liv i hendene, og hvis ja, hvordan forplikter det oss i de situasjonene der det ikke er mulig å hjelpe dem der de er?

Jeg har vokst opp med en kristen pappa og en mamma som er humanetiker. Datteren min har en far som er muslim. Verdiane jeg har vokst opp med, og de verdiane min datter vokser opp med, går på tvers av livssyn og tro. Jeg vil gjerne høre mer om din oppvekst i menigheten har påvirket dine verdivalg. Disse mange lagene og nyansene vil jeg gjerne ta med i samtalen vår, fordi jeg tror så veldig på at et forenklet bilde på mennesker skaper en fattigere verden.

Ser fram til å lese svaret fra deg.

Marthe

Hei Marthe

Takk for ditt brev og for muligheten til å diskutere denne problemstillingen som vi begge er opptatt av. Først vil jeg si at jeg deler oppfatningen din av at flyktningpolitikk er vanskelig å debattere i hurtige replikkvekslinger i mediene. Da er det ofte vanskelig å danne seg noe helhetlig bilde av de forskjellige aktørenes politikk. Derfor er det interessant å få muligheten til å utveksle synspunkter på denne måten.

Du viser stor interesse for min bakgrunn og hva som kan ha formet mine synspunkter. Jeg er ganske sikker på at det er kunnskap om flyktningpolitikken som har formet de meningene jeg har i dag, ikke så mye mer. Gjennom oppveksten min har det alltid stått veldig sterkt å ta de svakes parti. Moren min sa ofte at dersom det bare skulle være en eneste ting vi klarte å ta med oss fra oppdragelsen, så var det å stå opp mot urettferdighet mot de svake. Jeg tror dette er en god lærdom, og det har nok vært en medvirkende årsak til at de fleste søknene i vår store familie har grepet inn mot mobbere og andre bøller.

I bygda der jeg vokste opp, var det ikke mange innvandrere, men utover på 90-tallet kom det stadig flere. Etter ungdomsskolen møtte jeg en flyktning fra Irak som nylig var blitt bosatt i bygda. Slik jeg husker det, møttes vi ved en ren tilfeldighet. Jeg og kameratgjengen min trasket rundt i gatene og møtte denne irakeren. Vi kom i snakk, og han inviterte oss opp i leiligheten sin. Vi ble sittende der hele natta. Han hadde en avisrute som han ikke orket å ta, jeg ble med ham,

Jeg håper du og jeg klarer
å skrive sammen sånn at
vi ikke bare gjentar de
vanlige argumentene,
men at vi kan forsøke å
gå litt dypere.

– *Marthe Valle*

Nordmenn er noen av de mest imøtekommende, tolerante folkeslag i verden.

– Jon Helgheim

og vi fikk gjennomført jobben, på et vis. Han ble raskt en del av gjengen vår og var en av mine beste venner gjennom mange år.

Han snakket ikke all verden om bakgrunnen sin, men han var kanskje med på å gjøre meg nysgjerrig på mennesker fra andre steder og andre kulturer. Litt senere fikk jeg en kollega som også var flyktning fra Irak. Han var sikkert tjue år eldre enn meg, og ikke spesielt snakkesalig. Men en varm sommerdag satt vi på en benk og snakket. Han åpnet seg litt om hva han hadde opplevd. Dette var en gammel kriger som hadde vært gjennom ting vi vanskelig kan forestille oss. Arrene han viste meg gjorde inntrykk.

De siste tolv årene før jeg kom inn på Stortinget, jobbet jeg blant annet som driftssjef i en renholds- og kantinebedrift, som etter hvert ble en stor bedrift. Her hadde så godt som alle ansatte innvandrerbakgrunn, og jeg fikk rikelig med muligheter til å lære om forskjellige kulturer, på godt og vondt. For meg har det alltid vært viktig å behandle mennesker med respekt, og jeg lærte raskt at de aller fleste reagerer med å overgå denne respekten tilbake. Gjennom denne jobben skaffet jeg meg bekjentskaper i forskjellige innvandrer miljøer i hele Norge.

I 2006 flyttet jeg til en av Norges mest innvandrer tette bydeler, men har aldri vært så opptatt av sånt. Jeg fikk flere advarsler om oppvekstmiljø og innvandrerandel på skolen, men skjønnte etter hvert at de fleste som advarte, manglet egne erfaringer. Jeg har også registrert at mange, inkludert politikere fra andre partier, flytter fra denne bydelen når barna nærmer seg skolealder. Vi er derimot veldig glade for at vi har blitt boende. I huset vårt har det vært åpne dører, og barn fra mange land og kulturer har trafikkert her jevnlig. Å ønske seg en streng asylpolitikk har med andre ord lite å gjøre med oppvekst eller syn på mennesker fra andre kulturer. For meg handler det utelukkende om rasjonell tankegang og kunnskap om feltet. Det er forståelig at det kan være mest nærliggende å tro at så lenge mange mennesker lider, bør vi hente så mange som mulig hit. Men det skal ikke mye til for å forstå at dette er helt feil.

Norge er verdens dyreste land å bo i, dermed er Norge også verdens dyreste land å bosette flyktninger i. Dersom vi har en sum penger som vi ønsker å hjelpe flyktninger med, er altså bosetting i Norge en sikker måte å hjelpe færrest mulig på. Med andre ord, dersom målet er å hjelpe så få som mulig, så er det en god idé å bosette flyktninger i Norge.

Jeg la merke til at du hevdet at FrP ikke hadde vært noen stor pådriver for hjelp i nærområdene. Det synes jeg er rart at du skriver. Å bruke et utsagn fra Anders Lange mener jeg er veldig lite relevant, det er mye som ble sagt på den tiden som ingen ville ha funnet på å si i dag. Sannheten er at FrP i regjering sørget for å gi det soleklart største nødhjelpsbidraget som noen gang er gitt til flyktninger. I 2016 ble det gitt 10 milliarder til Syria og nærområdene for å hjelpe flyktninger.

Disse pengene har jeg selv sett at kommer til nytte. Som du helt riktig bemerker, var jeg i 2019 i Jordan og besøkte blant annet flyktningleirer. Og det er helt riktig at disse er veldrevet, takket være blant annet FrPs innsats. Du skriver at jordanere ikke blir integrert i Syria og ikke har noen fremtid der. Det er ikke helt riktig. De fleste av flyktningene bor utenom flyktningleirene, som jordanere flest. I Jordan har de et helt annet arbeidsliv, hvor det uregulerte og svarte markedet er hovedregelen. Så selv om syrere formelt sett ikke får samme rettigheter i arbeidslivet, så er det vanlig praksis der.

Jordanere og syrere ser på hverandre som ett folk og har vandret over grensene til hverandre i alle tider. Blir det krig i Sverige, ville det vært naturlig å ta imot flere hundretusener

av svenske flyktninger i Norge. Det ville ikke ha vært noe problem. Vi ville ikke trenge å gjøre stort for å integrere dem her. Det ville gått av seg selv, og de ville i all hovedsak ventet på at det ble fredelig nok til å reise hjem. Det er 80 millioner mennesker på flukt i verden. For meg er det helt åpenbart at dette ikke kan løses ved innvandring. Man kan ikke engang avhjelpe problemet ved innvandring. Asylinnvandring er svært problematisk fordi det i all hovedsak styres av kyniske menneskesmuglere, og svært mange av de som reiser, er ikke flyktninger. Det er mennesker som ønsker et bedre liv, lykkejegere. Du tar opp dette med lykkejegere i brevet ditt og påpeker at nordmenn også har gjort det samme.

Ja, selvsagt har nordmenn gjort det samme. Vi er alle lykkejegere. Det er ikke noe galt i å være lykkejeger i det hele tatt. For meg er det ikke engang et negativt ladet begrep. Men når vi diskuterer flyktningpolitikk, er det viktig å være klar over hva vi snakker om. Dersom folk ønsker å gjøre en innsats for å hjelpe flyktninger, er det vår jobb å si fra i de tilfellene der det slett ikke er snakk om flyktninger. Det er verdt å merke seg at hovedvekten av dem som reiser den farligste ruten over Middelhavet, kommer fra helt trygge og fredelige land. Dersom vi gir disse opphold i Norge, vil det koste oss store summer, uten at vi har hjulpet en eneste flyktning.

Nordmenn er noen av de mest imøtekommende, tolerante folkeslag i verden. Vi er positivt innstilt til innvandrere og mennesker fra andre kulturer. Men jeg tror en del, kanskje spesielt aktivister og politikere, mangler en dypere innsikt i hva høy innvandring fører til over tid. Én ting er å bo i en bygd med lav innvandrersandel, der man kan velge å involvere seg med innvandrere og i innvandringsrelaterte utfordringer akkurat så mye som man selv ønsker. En helt annen ting er å bo i en bydel der befolkningen på kort tid har blitt byttet ut, og der det nesten ikke finnes norske elever igjen på skolene. De fleste er enige om at områder og skoler med en overvekt av innvandrere, også får store utfordringer. Noen er nødt til å leve med slike utfordringer hver eneste dag.

Jeg håper du med dette har fått et lite innblikk i hvordan jeg tenker. Jeg tror ikke du vil finne noe vesentlig fra vår oppvekst som forklarer våre forskjellige standpunkter. Jeg tror på at du oppriktig vil hjelpe, for meg er du ingen godhetsposør. Jeg synes at du deltar i et veldig viktig arbeid. Du har selv reist ut i verden for å hjelpe mennesker, det har jeg dyp respekt for. Selv om jeg mener at asylpolitikken bør legges om, har jeg aldri ment at frivillig arbeid for å hjelpe folk i den situasjonen de er i, er galt.

Godhetsposering er et ord jeg heller vil bruke på ordførere som kappes om å ønske å bosette flest mulig flyktninger, vel vitende om at de får klingende mynt i kassen, og at mange vil flytte når pengene tar slutt. Når slike ordførere blir spurt om å ta imot flyktninger med spesielle behov, som de faktisk må bruke penger og innsats på, da takker de ofte nei.

Det stemmer at jeg har sagt at godhetstyranri er et godt ord. Men det er ikke et godt ord for å beskrive enkeltpersoner som er gode og hjelper andre. Det er et velegnet ord for beskrive et fenomen som gjør at mange støtter en politikk man tror hjelper, men som i praksis gjør vondt verre. Når aktivister og ordførere legger betydelig press på at Norge skal hente asylsøkere fra Hellas, vet vi fra

Hovedforskjellen på deg og meg er hvordan vi ønsker å hjelpe, ikke om vi ønsker å hjelpe.

– *Jon Helgheim*

tidligere at det sannsynligvis vil føre til at enda flere reiser og enda flere drukner på veien. I tillegg fører det til at byer og bydeler som allerede er tungt belastet, blir enda mer overbelastet. Da er det noen som lider på grunn av noens misforståtte godhet, derav godhetstyranri.

Jon

Hei Jon, og takk for brev!

Jeg leser om dine erfaringer med interesse, men for å være helt ærlig sitter jeg igjen med flere spørsmål enn svar, kanskje særlig med utgangspunkt i det du fortalte at mammaen din lærte deg. Jeg vil gjerne at denne brevvekslingen ikke skal være som en vanlig politisk debatt. Hele grunnen til at jeg ønsket å gjøre dette, var nettopp at vi kanskje kunne komme litt forbi de vanlige argumentene og debattformene.

Allikevel føler jeg at jeg må svare på noen av tingene du skriver, og jeg skal ikke legge skjul på at de opprører meg. At menneskesmuglingsindustrien er kynisk og inhuman, er vi helt enige om, men påstanden om at hovedvekten av de som reiser de farlige rutene over Middelhavet er mennesker som kommer fra helt trygge og fredelige land, vet jeg ikke helt hvordan du har dekning for. I båtene som kommer nå, er det mennesker fra cirka 20 forskjellige land. Afghanistan, Tyrkia (hvor det ikke er lov å søke asyl), Eritrea, Syria, Palestina, Sudan og Jemen defineres ikke som trygge av særlig mange land.

Så lenge man ikke vet hvem som befinner seg i båtene, kan man av den enkle grunn ikke frata hvert enkelt menneskes lovfestede rett til å søke asyl ifølge FNs flyktningskonvensjon. Du sier også at hvis vi tar imot, så vil det bare komme flere, dette er også en påstand som er ofte brukt blant dine partifeller. Det er ikke dokumentert et eneste sted at det kommer flere hvis vi hjelper. Tvert imot har det knapt vært redningsskip på havet i år, og allikevel har det kommet fire ganger så mange mennesker denne veien som under samme periode i fjor. Hvorfor er det sånn, tror du?

Mange av menneskene jeg har møtt som sykepleier på klinikken i Moria, kommer fra landene jeg har nevnt ovenfor, og historiene de forteller gjør at jeg tenker de kommer fra land som er alt annet enn trygge og fredelige. Jeg har møtt voksne menn som ikke lenger kan sitte fordi de har blitt utsatt for ekstrem tortur i analåpningen. Kvinner som har store deler av kroppen dekket av brannsåre og arr. Unge gutter som kutter, brenner og skjærer opp sin egen hud fordi livet deres forsvinner i trekkfulle telt fulle av skabb, depresjon og dager uten innhold. De har ingenting å reise tilbake til, og de har ingenting her i Europa. Det er en følelse jeg tror det er vanskelig å sette seg inn i, både for meg og deg, Jon. Så mange ganger jeg har sittet og renset sårene til disse unge guttene, så mange ganger jeg har tenkt at det er umulig for meg å forstå hvordan det er at ingen vil vite av deg, at du er uønsket. Det gjelder nok også irakeren som viste deg arrene sine.

Som helsepersonell kommer jeg tett på menneskene i leirene, og jeg får høre om hva de har flyktet fra, og hvordan det har preget dem. Jeg bærer disse historiene med meg videre, jeg hjemsesøkes av dem. Jeg må selv gå til psykolog for å klare å leve med dem.

Og jeg tror det er derfor det er så opprørende for meg når du så skråsikkert uttaler deg om at disse menneskene ikke har behov for beskyttelse. De har alle kommet denne farlige sjøveien ved hjelp av menneskesmuglere som gir blaffen i om det er redningsskip langs ruta eller ikke. Noen av dem har risikert livet på havet flere ganger, fordi det føltes tryggere enn å bli værende der de ble sendt tilbake til. 70 prosent av afghanerne i Moria som har fått sakene sine behandlet, har fått innvilget asyl, 90 prosent av eritreerne innvilges asyl i EU.

Flyktningskonvensjonen er der av en grunn, retten til å søke asyl er der av en grunn. Man kjenner ikke historien til det menneskene som kommer, og derfor må det finnes et system som gjør at de som har krav på beskyttelse, får det. Verden der ute er mer brutal enn vi her hjemme klarer å forestille oss. Men vi kan ikke la være å lytte. Jeg merker at jeg blir frustrert når jeg skriver til deg nå, kanskje mest fordi du sannsynligvis har hørt disse tingene før og likevel fortsatt hevder at de fleste menneskene som kommer til Europa, forlater trygge land på jakt etter noe enda bedre. At vi har så ulik virkelighetsoppfatning gjør premisset for videre samtale så vanskelig. Tallene til FNs høykommissariat for flyktninger, EU og

greske myndigheter bestrider det du sier. Hellas sitter med så mange av disse menneskene og et asylsystem som har vært nær kollaps i flere år, men blant annet fordi de har Tyrkia som nabo, er de nødt til å forholde seg til internasjonal lov og rett, og ta imot nyankomne. Tyrkia-EU, Dublin og alle de andre feilslåtte avtalene har resultert i at vi nå har denne situasjonen med flyktningleirer i Europa der mennesker lider.

Sett at det var slik at omtrent 70 prosent av de som befinner seg i leirene i Hellas, har krav på asyl, hva tenker du da om at vi ikke bidrar? At vi ikke hjelper et land som lenge selv har befunnet seg i økonomisk krise? Jeg har fått med meg at dere ønsker å avvikle asylinstituttet i Norge. Hvordan synes du dette tar seg ut i et Europa der geografi styrer hvor flyktningene kan ta seg inn? Hva skulle vi gjort med et ikke-eksisterende asylinstitutt hvis det ble krig i for eksempel Sverige?

Du virker nærmest å ha forsonet deg med en tanke om at flyktninger kommer i en endeløs strøm, så derfor hjelper det ikke å ta imot noen. Derfor skal vi ikke hente noen hit. Dette fremstår for meg som uforståelig all den tid vi har penger, kapasitet og ressurser til å hjelpe. Det er jo ikke bare tall og statistikker, men menneskeliv det er snakk om. Det er menneskeliv som ikke alle kan hjelpes der de er. Fordi vi ikke kan hjelpe alle, skal vi derfor ikke hjelpe noen? Jeg er ikke blant dem som mener at integrering er rosenrødt og problemfritt, men jeg mener det er verdt å investere i. De aller, aller fleste går det bra med, så lenge de opplever å være ønsket, og at de får være ressurser i et samfunn der de hører til.

I mitt forrige brev skrev jeg at det var noen spørsmål som var viktige for meg at du svarte på, men det gjorde du ikke. Jeg setter derfor stor pris på om du kan svare på følgende: Hva mener du er grunnleggende menneskeverd? Hvilke håp og drømmer har du for menneskene som bor her på jorda? Tenker du at vi mennesker bærer litt av hverandres liv i hendene, og hvis ja, hvordan forplikter det oss i de situasjonene der det ikke er mulig å hjelpe der de er?

Marthe

Hei Marthe

Takk for svaret ditt. Det er ikke lett å føre en dialog som dette uten å komme inn på vanlig politisk agitasjon, men jeg skal forsøke. Jeg velger å ta for meg spørsmålene dine først og registrerer at de er ganske like som i forrige brev. Det sier meg at du er veldig interessert i mitt syn på menneskeverd. Hvorfor er du det? Jeg er ikke nysgjerrig på ditt syn på dette. Det er fordi jeg ikke tviler på ditt menneskesyn. Jeg er helt sikker på at du ønsker det beste for alle mennesker, helt uten å ha spurt deg. Om jeg skal være ærlig, så kan jeg ikke se noen annen grunn til disse spørsmålene enn at du tviler på mitt menneskesyn. Du lurer rett og slett på om jeg gir blaffen i om andre mennesker lever eller dør. Det gjør meg trist, men jeg er vant til slike fordommer.

Et menneskes verdi kan ikke beskrives eller måles. Jeg klarer dermed ikke å svare på spørsmålet ditt. Et menneskeliv betyr alt. Det eneste jeg kan si, er at det å spare menneskeliv er helt grunnleggende i min asyl- og innvandringspolitikk. Å spare menneskeliv er prioritet nummer én! Erfaringer har lært oss at det ikke alltid er de mest nærliggende tankene som sparer flest liv. La meg komme med et eksempel. Det er nærliggende å tenke at det er en meget god gjerning å gi mennesker asyl etter en lang og farlig reise. Isolert sett er det også det. Det føles godt å kunne gi noen en trygg havn, uansett om de var forfulgt eller ikke. Det man fort glemmer, er at ikke alle kom frem i live. Noen døde på veien, men de reiste fordi det var en fair sjanse for å lykkes.

Det er så opprørende for meg når du skråsikkert uttaler at disse menneskene ikke har behov for beskyttelse.

– *Marthe Valle*

Hadde det ikke vært for dem som allerede har lyktes, ville nestemann åpenbart ikke forsøkt. All den tid det uansett ikke demper flyktningstrømmene å la noen få mennesker få opphold her, bidrar muligheten altså til at noen får opphold og at noen dør. Kan vi akseptere det? I Australia hadde de nøyaktig samme problem. Båtmigranter satte livet på spill måned etter måned for å søke asyl i Australia. Til slutt fjernet australierne muligheten for å få opphold, og nærmest over natten ble det helt slutt på alle drukninger. For meg er et menneskeliv så mye verdt at vi ikke kan sitte og se på at dette uverdige systemet tar livet av mer enn én person for hver hundrede som kommer.

Uten alle disse tapene av menneskeliv kunne det stilt seg annerledes. Fortsatt er det svært lite effektivt å ta mennesker inn i høykostland for at de skal leve her, sammenlignet med å bruke pengene i regionen der problemene oppstår, og da ville det i alle fall ikke medført like mange drukninger. I mitt forrige brev skrev jeg at flesteparten av de som reiser den farligste ruten, tilhører nasjonaliteter som normalt sett ikke har noe beskyttelsesbehov. Dette reagerte du på og mente var feil. Men det er faktisk helt riktig. Tallene ligger åpent på hjemmesidene til FNs høykommissariat for flyktninger. De har meget gode og oppdaterte oversikter over alt som rører seg.

De farligste strekningene er de lange rutene fra forskjellig afrikanske land til Italia. Det er her de aller fleste reiser også. De tre største flyktninggruppene her er mennesker fra Tunisia, Bangladesh og Elfenbenskysten. På den litt mindre farlige ruten fra Tyrkia til Hellas er det mennesker fra Afghanistan, Syria og Kongo som utgjør de største flyktninggruppene. Totalt sett, og uavhengig av hvilken rute det er snakk om, er det likevel en klar overvekt av nasjonaliteter som normalt sett ikke har noe beskyttelsesbehov. Det kommer langt over tre ganger flere mennesker til Europa fra de tre fredelige landene Tunisia, Algerie og Marokko enn fra Syria og Afghanistan. Og som vi vet, vil de fleste fra Afghanistan normalt sett ikke få beskyttelse i Norge.

Med denne informasjonen i bakhodet kan vi altså fastslå at det finnes reelle flyktninger som reiser over Middelhavet, men at de utgjør en liten andel. Hadde vi stanset trafikken ved å nekte opphold, ville vi ut fra fjorårets tall spart cirka 1000 menneskeliv. Flere titalls tusen migranter fra fredelige land måtte ha blitt hjemme og dermed ikke risikert å dø på reisen. Og noen få tusen reelle flyktninger måtte ha fått hjelp i sin egen region. Dette ville vært ekte solidaritet. Men dette er ikke den mest nærliggende tanken når man i dagens debattklima snakker om solidaritet. De fleste har ikke denne kunnskapen. De fleste vil tenke at det mest solidariske er å ta imot enda flere, helt uvitende om hvor mange som faktisk vil dø av det.

Du spør meg om vi skal la være å hjelpe noen fordi vi ikke kan hjelpe alle. Svaret er nei, absolutt ikke! Vi skal hjelpe langt flere. Men som beskrevet tidligere, er ikke asylinnvandring hjelp, siden den skaper større problemer enn de få reelle flyktningene som lykkes. Asylinnvandring kan aldri endre det faktum at vi har 80 millioner flyktninger i verden. Hadde det totalt sett utgjort en dråpe i havet i positiv forskjell, ville jeg forsvart asylinnvandring, men den gjør ting bare verre.

Ved mye sterkere innsats i nærområdene vil vi kunne nå langt flere av dem som trenger det mye mer. Husk at Norge og Sverige alene bruker mye mer penger på bosetting og

integrering hvert år enn hele FN bruker på hjelp til alle flyktninger i hele Afrika og Midt-østen til sammen. Pengene vi bruker i Norge og Sverige, kommer noen få tusen mennesker til gode, FN bruker litt mindre på mange titalls millioner av flyktninger. Det er grovt urettferdig. Tenk hvor mange mennesker vi kunne gitt livsviktig hjelp og fremtidshåp om vi hadde kuttet halvparten av kostnadene her og overført dem til FN's nødhjelp til flyktninger.

Jeg forstår veldig godt at du blir følelsesmessig preget av den gode innsatsen du gjør som hjelpearbeider. Jeg vil takke deg for at du hjelper mennesker i en svært vanskelig situasjon. Selv om jeg mener at vi kunne ha unngått at de endte opp slik, skal vi selvsagt hjelpe til når situasjonen er som den er. Du gjør noe, du driver ikke bare med prat. Det respekterer jeg deg for. Når du behandler mennesker som er utsatt for tortur og umenneskelig behandling, er du i kontakt med dem som virkelig har et behov for hjelp. Ingen vil bestride det. Likevel er det min jobb som politiker å vite noe om disse menneskene flyktet fra noe slikt i sitt hjemland, eller om de tvert imot havnet i det på grunn av flukten fra sitt hjemland. Vi vet at mange som reiste fra sitt fredelige hjemland i håp om en bedre fremtid i Europa, har endt opp som forfulgte og torturerte på veien.

Dette er vanskelige temaer. Mange følelser er involvert, noe som er helt forståelig. Det handler tross alt om liv og død. Jeg setter pris på at vi kan kommunisere rundt dette på en respektfull måte. Jeg lærer noe av alle jeg diskuterer flyktningtemaet med. Jeg håper også at du fikk bedre svar på spørsmålene dine, selv om jeg ikke klarer å sette ord på hvor mye et menneske er verdt.

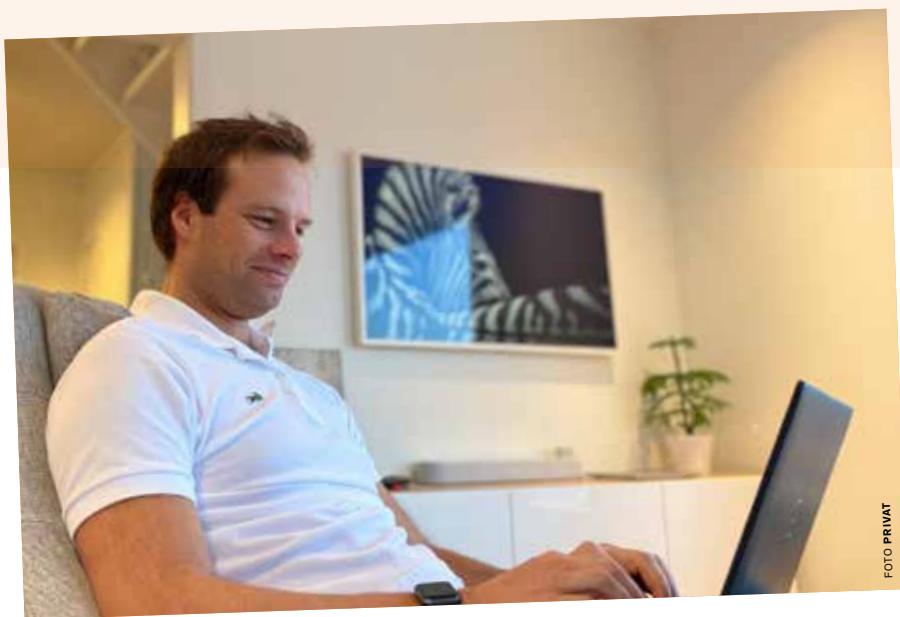

FOTO PRIVAT

Jeg synes innsatsen det internasjonale samfunnet bidrar med for å hjelpe mennesker på flukt, er skammelig. Vi kunne gjort veldig mye mer.

– Jon Helgheim

Hei igjen, Jon

Takk for brevet fra deg. Her kommer svar og siste brev fra meg.

Du har rett i at mange av dem som kommer sjøveien, flykter fra land som ikke er i krig, men det betyr ikke at de ikke har behov for beskyttelse. Jeg tror dessverre ikke det er så enkelt at det er snakk om et enten-eller når det gjelder å redde liv, at enten gir man opphold og lar mange andre drukne, eller så avviser man alle og redder liv. Og du har absolutt rett i at vi kan bruke penger på å fly inn mat og vann, men vi kan ikke fly bort diktatorer, tyranner og korrupte politiske systemer som skaper fattigdom og stor sosial ulikhet. Vi kan ikke fly bort voldelige og ekstremistiske grupper som forflytter seg over landegrensene. I mange av disse landene kan man se langt etter menneskerettigheter. I tillegg gjør økende klimautfordringer at mennesker legger ut på flukt. Større forekomst av tørke og flom tror jeg ikke det blir mindre av i fremtiden, og jeg tror heller ikke det blir færre mennesker som må flykte på grunn av det.

Du skriver at jeg gjen tar de samme spørsmålene i det forrige brevet, og at det impliserer at jeg tviler på ditt menneskesyn. Du skriver at dette gjør deg trist, men at du er vant til slike fordommer. Her tror jeg vi er ved en slags kjerne av hele polariseringen, og det er nettopp her samtalen blir interessant og veldig vanskelig for meg. Etter at regjeringa vedtok å hente 50 mennesker etter brannen i Moria, uttalte du at ingen av disse har krav på beskyttelse, selv om du vet at både FNs høykommissariat og greske myndigheter har et omfattende program for å screene og finne de mest sårbare, for å sikre dem opphold i landet de relokaliseres til.

Med uttalelser som dette skapes en usikkerhet hos mange som er veldig vanskelig å snu, og som bidrar til å så ytterligere tvil om motivene til mennesker på flukt. For meg er det fortvilende. I verste fall kan slike uttalelser gjøre livet vanskeligere for de 50 som kommer hit. Jeg tror at eksempler som dette er sentralt i forståelsen av den polariserte høyre- og venstre-siden. Du vet om dette screening-programmet, du vet hvordan relokalisering fungerer, du vet at for eksempel Tyskland har bidratt med relokalisering av 1519 mennesker fra Hellas siden april, deriblant 243 syke barn og deres familier. Allikevel sier du høyt og tydelig at disse 50 vi skal hente, ikke har behov for beskyttelse. Hvorfor? Jeg skjønner at du ønsker deg et annet system for hvordan vi skal forholde oss til mennesker på flukt, men hvorfor så tvil om statusen til disse 50 vi har vedtatt å hente? Det er nettopp slike utspill som gjør at jeg spør flere ganger om ditt menneskesyn, for det virker som at du vil gå veldig langt i å forhindre at vi skal bistå Hellas og hjelpe noen av de mest sårbare.

Jeg trenger ikke å si så mye mer om forholdene i de greske leirene, men jeg har lyst til å fortelle at 49 barn forsøkte å ta sitt eget liv i Moria-leiren i 2020. Hva skal man da gjøre, som helsepersonell, når kuttene er lappet sammen, og pasienten er fortvilet fordi han eller hun overlevde, og det ikke finnes en helsetjeneste som kan gi forsvarlig psykisk helsehjelp? Er det likegyldig hvilke forhold mennesker på flukt holdes under, så lenge formålet er at andre skal skremmes fra selv å legge ut på flukt? Og når vi vet fra omfattende rapporter fra Investigate Europe at å unnlate å redde folk i Middelhavet ikke har noen direkte effekt på om andre legger ut på flukt, hvorfor fortsetter de å drukne da? Menneskene som setter seg i båtene, vet hvor farlig det er, men de gjør det likevel. Fordi de ikke makter å bli der de er.

Dette er ikke en poseringskonkurranse om hvem som har best moral, det er blodig alvor. Hvor store kostnader kan man stå inne for å påføre andre mennesker i kampen for en streng asylpolitikk? Jeg setter pris på at du takker meg for innsatsen som frivillig, men det eneste jeg ønsker meg, er at mennesker som har flyktet til Europa, skal behandles som mennesker og ikke som uønskede skadedyr. Vi kan ikke underslå kostnaden for den enkelte av internering på ubestemt tid. Selv om du ønsker å ta bort muligheten til å søke asyl, så er jo ikke det sånn virkeligheten er i dag eller i uoverskuelig framtid.

Jeg hadde et oppriktig ønske om at vi kunne skrive til hverandre på en sånn måte at vi kunne nærme oss en felles forståelse, men jeg er usikker på om det er mulig. Og tro meg, jeg har sjelden veid ordene mine mer grundig enn i akkurat denne brevvekslingen. Hele mitt grunnleggende kompass styres ut fra solidaritet, at det å ha frihet, varme, mat og trygghet ikke er noe jeg har gjort meg fortjent til, men at jeg har det fordi jeg har vært heldig.

Da kjenner jeg det som et ansvar å bruke av min tid og min energi, slik at flere skal få det samme. Det er som du sier sterke følelser involvert i dette. På samme måte som nordmenn er raske til å reagere når noen blir utsatt for kriser og katastrofer her hjemme, tror jeg de aller, aller fleste av oss hadde reagert med hele seg hvis de sto midt i gjørmehavet i det som nå er den største leiren på Lesbos. Da tror jeg at de aller fleste ville tenkt «jeg må gjøre noe, sånn kan ikke mennesker bo». Lidelsen fortøner seg hel annerledes når du får den nært innpå, og det blir vanskeligere å snu seg bort. Jobben min som vitne er å formidle i klartekst at lidelsen skyldes politiske beslutninger, og ikke noe som er utenfor menneskers kontroll.

Jeg forstår ikke det du sier, at ethvert menneskeliv er umistelig og ikke kan måles, og at du samtidig mener at menneskene som lider i Europa, skal vi ikke hjelpe. Jeg har jobbet i Hellas i fem år nå, tatt imot hundrevis av pasienter, hørt hundrevis av historier. Ingenting har blitt bedre, tvert imot. Hadde det vært uproblematisk å returnere disse menneskene, hadde det eksistert et system for det. Men det er ikke enkelt, og hvert eneste menneske har sin historie, sin grunn for at han eller hun risikerte livet for å komme til Europa. Det minste vi kan gjøre er å behandle dem anstendig mens de får sin lovfestede rett til å søke asyl.

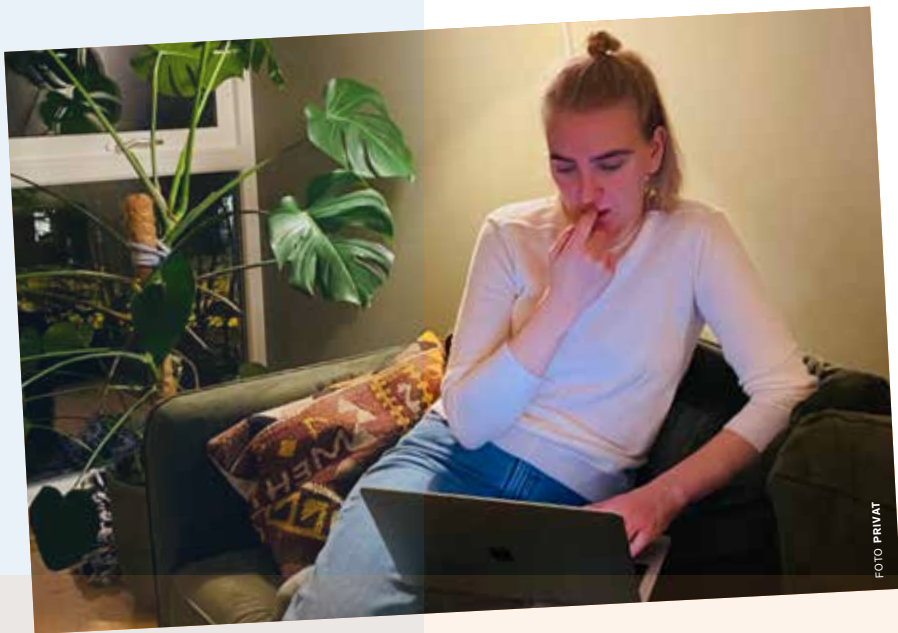
Takk for denne brevvekslingen, Jon, selv om jeg er usikker på om vi kommer noe nærmere, så kan vi ikke slutte å forsøke.

Marthe

Hei Marthe

Jeg har mottatt ditt siste brev og lest det med interesse. Gjennom denne brevvekslingen har jeg forsøkt å gå i dybden på hva jeg mener. Jeg har forsøkt å forklare hvordan jeg mener vi kan hjelpe flest mulig mennesker, og spare flest mulig menneskeliv. Jeg har forsøkt å beskrive hvor viktig den jobben du gjør er for å hjelpe asylsøkere som har strandet i Hellas, og at Norge også må bidra til å hjelpe disse, noe vi gjør. Likevel lurer du i ditt siste brev på hvorfor jeg mener at vi ikke skal hjelpe mennesker på flukt. Det gjør meg en smule forundret. Hvor tar du det fra at jeg mener at vi ikke skal hjelpe disse menneskene?

Kanskje vi rett og slett ikke forstår hverandre? Kanskje svaret på hvorfor to mennesker som ønsker å hjelpe, ender opp med å stå så langt fra hverandre fordi vi har forskjellig syn på hva hjelp er. På den måten vil alt jeg sier, bortsett fra at vi bør hente asylsøkere til Norge, bli tolket som at jeg ikke ønsker å hjelpe. I mitt forrige brev beskrev jeg grundig hvorfor jeg tror det bare vil lokke enda flere rett i døden hvis vi henter asylsøkere, og at jeg dermed ikke anser det som hjelp. Jeg skal ikke gjenta alt dette, men jeg tror det er her hele sakens kjerne ligger. La meg være veldig tydelig. Jeg vil hjelpe langt flere mennesker på flukt. Jeg synes innsatsen det internasjonale samfunnet bidrar med for å hjelpe mennesker på flukt, er skammelig. Vi kunne gjort veldig mye mer. Vi kunne ha reddet langt flere menneskeliv. Dette har jeg redegjort ganske grundig for i mine tidligere brev. Blant annet tok jeg opp eksempelet med at Norge og Sverige alene bruker mer penger på bosetting og integrering her, enn hele FN bruker på alle flyktninger i hele Afrika og Midtøsten til sammen. I Norge

og Sverige hjelpes noen få tusen i året, i Afrika og Midtøsten trenger flere titalls millioner flyktninger hjelp.

For meg virker det som at du mener at den eneste måten å løse problemet på, er å hente menneskene fra Hellas til Norge og gi dem opphold her. Dette er du langt fra alene om. Det er svært mange som har tatt til orde for å tømme leirene i Europa og relokalisere dem til andre land. Det kunne vi sikker ha gjort også, uten at noe brøt sammen av den grunn. Jeg forstår veldig godt hvorfor mange mener vi burde gjøre det, men jeg vet samtidig at det ikke ville løst noe som helst.

Problemet er at så fort vi hadde tømt leirene, ville det ført til en ny strøm av migranter som hadde fylt dem opp igjen. Og av alle dem som hadde forsøkt, ville cirka én av hundre druknet på veien, og langt flere endt opp i elendighet. Norge og Europa har forsøkt tidligere. Vi har hentet flere titalls tusen asylsøkere fra Hellas og Italia. Resultatet ble at trafikken over Middelhavet økte betraktelig rett etterpå, og at forholdene i Hellas bare ble verre.

Du spør meg hvorfor folk fortsetter å drukne når omfattende rapporter forteller oss at å unnlate å redde folk i Middelhavet ikke påvirker hvor mange andre som reiser. Jeg vet ikke helt om jeg forsto det spørsmålet, men jeg mener ikke at det er en god strategi å la folk drukne for at ikke flere skal reise. Vi bør forsøke å redde alle, men en del båter har samarbeidet med menneskesmuglere, det er ulovlig. Dersom redningsbåtene hadde satt migrantene som blir reddet i land der de reiste fra, ville vi både reddet liv og sørget for at det ble mindre attraktivt å reise.

Videre spør du hvor store kostnader vi skal påføre andre mennesker i kampen for en streng asylpolitikk. Mitt svar er at vi ikke skal påføre noen ekstra kostnader for å innføre streng asylpolitikk. Det er nettopp dagens asylpolitikk i Europa som påfører kostnader i form av lidelse og død. Vi vet at de fleste som reiser over Middelhavet, verken er forfulgt eller har andre grunner til å flykte. Det er ofte ikke de mest desperate som reiser heller, men tvert imot de fattige landenes middelklasse, som har råd til å betale menneskesmuglerne for reisen. Noen forlater til og med inntektsbringende arbeid i et fredelig land for å komme til Europa. Mange er helt uvitende om hvor farlig det er, og mange dør som kjent i forsøket.

Jeg mener heller ikke at det er noen god strategi å opprettholde fulle leirer for å avskrekke folk fra å reise. Derfor må vi gjøre mange grep, nettopp for å hjelpe og redde. Én måte å

Jeg leser om dine erfaringer med interesse, men for å være helt ærlig sitter jeg igjen med flere spørsmål enn svar.

– Marthe Valle

hjelpe på er den innsatsen du og andre frivillige gjør. I tillegg bidrar Norge med penger, utstyr og kompetanse. Hellas er et land som er ganske elendig på offentlig forvaltning, derfor klarer de ikke å behandle asylsøknadene. Her må resten av Europe hjelpe til, og det gjør også Norge.

Det er svært mange asylsøkere som forlater hjemlandet sitt uten at de hadde trengt det, og som ender opp i elendighet i forsøket på å få opphold i Europa. Disse må få en mye raskere behandling av søknaden og sendes tilbake til hjemlandet om de får avslag. Slik hindrer vi mest effektivt at flere asylsøkere, som ikke hadde trengt det, risikerer livet på reisen, og at leirene fylles opp. Ideelt sett burde vi ha avvist alle asylsøkere som kom sjøveien, og dermed spart tusenvis av menneskeliv, men det vil nok fortsatt ta mange år før Europa innser at dette er det eneste rette å gjøre.

Du skriver noe om at du ikke anser at du selv har gjort deg fortjent til den velferden vi er vant med, at vi har vært heldige. Derfor ser du det som din oppgave at flest mulig andre skal få del i den samme velferden. Det er en fin tanke som jeg deler. Derimot tror jeg at den sikreste måten at færrest mulig skal få del i vår velferd på, er å hente flere hit. Her har vi bare midler til å hjelpe noen få, mens innsatsen vår vil komme langt flere til gode ved å bruke pengene der krig og fattigdom herjer.

I ditt siste brev spør du hvorfor jeg sa at de 50 som Norge nå skal hente, ikke har noe beskyttelsesgrunn. Du bruker en stor del av brevet ditt på å forklare at dette ikke stemmer, og at det er ødeleggende når jeg sier sånt. Kanskje er vi akkurat her ved kjernen av hvorfor vi står langt fra hverandre. Jeg har nemlig aldri sagt dette. Jeg har aldri påstått at de 50 som Norge skal hente, ikke har krav på beskyttelse.

Da regjeringen besluttet at den skulle hente noen fra Moria, var meningen at dette skulle være sårbare barn, ikke unge afghanere. Dette var altså regjeringens egne kriterier i første omgang. Da advarte jeg mot at landene som allerede hadde hentet flyktninger fra Moria, også hadde sagt at de ønsket å hente sårbare barn, men nesten utelukkende hadde endt opp med afghanske gutter. Afghanske gutter har normalt sett ikke noe beskyttelsesbehov i Norge, derfor ville ikke regjeringen hente disse.

Sannheten er at nesten alle enslige mindreårige i Moria var eller er afghanske gutter. Etter mine advarsler endret regjeringen kriteriene, og konsentrerer seg nå om sårbare barnefamilier fra Syria. Dette er en klok beslutning når noen først skal hentes, og det har jeg gitt uttrykk for offentlig. Disse bør vi ta imot med åpne armer, selv om jeg mener at det ikke er en optimal løsning å hente noen i det hele tatt.

Etter at regjeringen endret kriteriene, har jeg stilt spørsmål ved om det er fornuftig å fjerne ressursene til å hjelpe 50 kvoteflyktninger som har vært gjennom en langt grundigere screening, for å kunne hjelpe 50 asylsøkere som vi ikke vet like mye om. Regjeringen har nemlig bestemt at hver asylsøker som hentes fra Hellas, vil ta plassen fra en kvoteflyktning. Svaret jeg har fått fra justisministeren, er at hun er helt enig med meg. Å hente asylsøkere på bekostning av kvoteflyktninger gir feil signaler og er ikke bærekraftig, har hun svart.

Jeg mener at det er en grunnleggende forutsetning at vi ikke tillegger hverandre meninger eller utsagn som vi faktisk ikke har. Vi har mer enn nok av virkelige uenigheter å

diskutere. Hovedforskjellen på deg og meg er *hvordan* vi ønsker å hjelpe, ikke *om* vi ønsker å hjelpe.

Jeg har stor forståelse for at du forsøker å beskrive hvordan forholdene i Moria er. Jeg tror ingen tviler på at forholdene er ille. Alle skulle vi ønske at ingen endte opp slik. Ut fra hvordan du ordlegger deg, virker det som at du tenker at disse menneskene har endt opp slik fordi vi ikke tar inn nok flyktninger til Europa og Norge, og at om disse bare hadde fått opphold i Norge eller andre land, ville problemet vært løst. Jeg er redd dette er veldig feil. Det vil alltid være en uendelig strøm av nye mennesker som vil forsøke å komme hit, noen med gode grunn, mange uten. Det vil aldri ta slutt.

Med 80 millioner mennesker på flukt i verden kan disse problemene aldri løses ved innvandring til Europa. Det kan ikke engang utgjøre en forskjell, det vil bare bli verre. 80 millioner kan ikke komme til Europa. Ikke engang 10 millioner kan komme hit. I 2015 kom det mindre enn to millioner til Europa, og systemene klappet fullstendig sammen.

Jeg mener at vi må innse at asylsøkere som reiser over Middelhavet, er blant migrantene som har minst behov for beskyttelse. Likevel er det disse vi bruker mest kapasitet på. JA, det finnes reelle flyktninger blant disse, men de er relativt få. Forskeren Morten Bøås sa i fjor at vi må løfte blikket, at Moria bare er et sandkorn i Sahara når det gjelder mennesker på flukt og mennesker som lider. Det betyr ikke at vi ikke skal hjelpe, men jeg mener at vi burde sørget for å stenge denne dødelige trafikken ved å si nei til alle som reiser over Middelhavet til Europa, og deretter mangedoblet innsatsen for å hjelpe dem som virkelig trenger det andre steder i verden.

På den måten hadde vi langt på vei eliminert det store problemet med asylsøkere som ikke hadde trengt å reise, et problem som kommer på toppen av det virkelige problemet med alle de millioner menneskene som flykter og trenger hjelp. Da ville vi ha stått igjen med et mer håndterlig problem. I dag gjør vi i realiteten ikke noe særlig for å hjelpe verdens flyktninger, vi har nok med trafikken over Middelhavet, og de fleste som kommer denne veien er ikke flyktninger. På toppen av dette dør tusenvis helt unødvendig ved at trafikken opprettholdes.

Det er mulig jeg i for stor grad faller tilbake på de harde fakta og litt mer typisk politisk diskusjon. Jeg har nok gjort det litt mer enn jeg hadde tenkt selv også. Men gjennom denne brevvekslingen har jeg også lært noe. Jeg har lært at det ikke er mulig å prøve å forklare forskjeller mellom oss med menneskesyn eller andre ting. Jeg har tro på at de aller fleste mennesker har omtrent den samme dose empati. Det er hvordan vi ser på de harde fakta som forklarer forskjellene. Hva vi har av erfaringer på feltet, og hva vi har av kunnskap.

Da jeg satt i teltet til den syriske familien i et gjørmehull i Bekadalen i Libanon, hvor faren var drept av IS og resten av familien hadde mistet alt, var min første tanke at jeg ville ta dem med meg til Norge og gi dem alt jeg hadde. Jeg tror det er en ganske normal reaksjon, likevel var den ikke veldig rasjonell. For det første hadde familien allerede takket nei til å bli kvoteflyktninger og bli bosatt i et vestlig land, for det andre måtte jeg ha brukt opp alle mine ressurser på denne familien, i stedet for å kunne gi hjelp og håp til både dem familien, og hundrevis av andre.

Takk for brevvekslingen. Selv om vi ikke blir enige, så lærer vi alltid noe av dialog.

Jon